

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Никола Йорданов Колев, д.м.н.

(Заместник-ректор “Следдипломно обучение” към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна; Ръководител на Катедра по обща и оперативна хирургия, Факултет по медицина към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна; специалист по хирургия в Първа клиника по хирургия към УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – гр. Варна)

Председател и вътрешен член на Научното жури въз основа на заповед № 109-383/19.09.2025 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна

Относно: защита за придобиване на научна степен „доктор на науките“ по научна специалност „Хирургия“ (област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“) от доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. – началник на Клиниката по Лицево-челюстна хирургия към УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД – гр. Варна и доцент към Катедра „Обща и оперативна хирургия“ на Факултет „Медицина“ към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна.

Комплектът с документи, които получих, отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна за придобиване на научна степен „доктор на науките“ по научна специалност „Хирургия“.

1. Анализ на професионалното развитие на дисертанта

Доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. завършва магистър по специалност „Медицина“ в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна през 2014 г.. През 2016 г. завършва магистър по специалност „Здравен мениджмънт“ към

същото учебно заведение. От 2015 г. досега работи в Клиника по лицево-челюстна хирургия към УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – гр. Варна, като през 2020 г. придобива специалност по лицево-челюстна хирургия, а от м. март 2025 г. е началник на същата. От м. февруари 2019 г. до м. октомври 2019 г. е хоноруван асистент по Орална и лицево-челюстна хирургия към катедра „Обща и оперативна хирургия“ и катедра „Орална хирургия“ към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна, като от м. октомври 2019 г. печели конкурс и е назначен като редовен асистент по лицево-челюстна хирургия към същата катедра. За времето 2021 г. – 2022 г. е самостоятелен докторант към Катедрата по обща и оперативна хирургия, факултет „Медицина“ по специалност „Хирургия“ към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна, като през м. декември 2022 г. придобива образователна и научна степен „доктор“, успешно защитавайки дисертационен труд на тема „Стойности на прокалцитонина и делта неутрофилния индекс в хирургията на възпалителните заболявания на главата и шията“. През м. юли 2023 г. печели конкурс за главен асистент по лицево-челюстна хирургия и е назначен като такъв в катедра „Обща и оперативна хирургия“ на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна. От м. декември 2025 г. след конкурс е доцент по лицево-челюстна хирургия в същата катедра. Той преподава лекции и упражнения по лицево-челюстна хирургия на студенти по медицина и дентална медицина от четвърти и пети курс на български и английски език. От всичко това става ясно, че доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. активно участва в академичната дейност на Медицински университет – гр. Варна.

2. Научна дейност

За защитата на научна степен „доктор на науките“ доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. представя научни трудове, които изцяло покриват наукометричните изисквания на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна за придобиването на научна степен „доктор на науките“, посочени в заверената (№731/11.09.2025 г.) от Библиотеката на МУ – гр. Варна академична справка (№9 от списъка с подадени от кандидата документи). Научната дейност на доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. включва следните **наукометрични показатели**:

2.1. дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“ (Б2) – 1 брой;

2.2. пълнотекстови публикации, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Г7) – 5 броя;

2.3. пълнотекстови публикации, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране (Г8) – 5 броя.

За по-лесно разбиране и анализиране на представените от дисертанта научни публикации, същите са въведени в Таблица 1 и са сравнени с минималните наукометрични показатели, необходими за придобиването на научна степен „доктор на науките“.

Група показатели	Брой публикации в групата	Минимален брой точки, необходими за придобиване на научна степен „доктор на науките“	Точки, с които доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. участва в защитата за придобиване на научна степен „доктор на науките“
Б2	1	100	100
Г7	5	100	171
Г8	5		

Таблица 1. Минимални изискуеми точки по групи от показатели и точки, с които доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. участва в защитата

Дисертационният труд е на тема “Лимфни възли в лицево-челюстната хирургия – в норма и най-чести заболявания“ и е в обем 222 страници. Онагледен е с 93 таблици, 41 фигури и 9 изображения. Библиографската справка включва 428 литературни източника, които са на английски език. **Авторефератът** към него е в обем 76 страници.

В дисертационния труд доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. поставя пет **цели**. Те са: да се извърши съвременно и подробно цитологично, хистологично, анатомо-топографско и анатомо-онкологично описание на регионалните лимфни възли в областта на главата и шията, с акцент върху тяхното значение в лицево-челюстната хирургия; да се

анализират заболяванията на лимфните възли в лицево-челюстната област при хоспитализираните в Клиниката по лицево-челюстна хирургия пациенти, с разпределение по пол, възраст и клинична диагноза; да се класифицират заболяванията на лимфните възли в основни диагностични групи и да се изследват честотата и характеристиките им в клиничната практика; да се проучи етиологичният бактериален спектър при пациентите с абсцеси и флегмони, произхождащи от лимфни възли на главата и шията; да се изследва антибиотичната резистентност при пациенти с инфекциозни заболявания на лимфните възли, с анализ на връзката между пол, възраст и вид на изолирания микроорганизъм.

За постигането на тези цели той поставя 14 задачи, които са: да се извърши систематичен обзор на съвременната научна литература, касаеща цитологичното, хистологичното и анатомичното устройство на лимфните възли в областта на главата и шията; да се опише топографското разположение на лимфните възли в областта на главата и шията и да се систематизира тяхното разпределение по анатомични нива с оглед на клиничната им значимост; да се анализира анатомо-онкологичната роля на лимфните възли като регионални структури при злокачествени новообразувания в лицево-челюстната област; да се създаде ретроспективна база данни на пациенти със заболявания на лимфните възли, преминали през Клиниката по лицево-челюстна хирургия, за 10-годишен период от време; да се извърши статистически анализ на честотата на заболяванията на лимфните възли в лицево-челюстната област в зависимост от възрастта, пола и клиничната диагноза на пациентите; да се направи детайлен клиничен анализ на представителни случаи от всяка основна диагностична група; да се изготви диагностична класификация на заболяванията на лимфните възли в лицево-челюстната област по етиология - неспецифични, специфични, реактивни и хронични лимфаденити, лимфопролиферативни и метастатични болести; да се проучи разпределението на пациентите по формираните диагностични групи и тяхната честота; да се сравнят клиничните особености на всяка група по отношение на пол, възраст и локализация на ангажираните лимфните възли; да се определи и анализира микробиологичният спектър при пациентите с гнойно-възпалителни процеси, произхождащи от лимфните възли на главата и шията; да се идентифицират основните бактериални причинители на лимфогенни абсцеси и флегмони и да се определи тяхната честота; да се обработят резултатите от антибиограмите на пациенти с инфекциозни заболявания на лимфните възли, включени в изследването, и да се оцени степента на антибиотична резистентност спрямо основните групи антимикробни средства; да се анализират връзките между антибиотичната

резистентност, пола, възрастта на пациентите и вида на изолираните микроорганизми; да се предложат обосновани препоръки за емпиричен избор на антимикробно лечение при инфекциозни заболявания на лимфните възли в лицево-челюстната област.

За да изпълни тези задачи и да постигне целите, които е поставил, дисертантът изследва ретроспективно всички пациенти с болести на лимфните възли на главата и шията, които са били хоспитализирани за десетгодишен период (01.01.2015-31.12.2024 г.) в Клиниката по лицево-челюстна хирургия към Университетската многопрофилна болница за активно лечение „Света Марина“ ЕАД – гр. Варна. Това са общо 563 болни със следните заболявания: актиномикоза, саркоидоза, туберкулоза, фелиноза, метастатично ангажиране на лимфните възли, лимфопролиферативни заболявания (Хочкинов и нехочкинов лимфом), хроничен реактивен лимфаденит, абсцедирани лимфни възли и абсцеси и флегмони с произход от тях и остър лимфаденит. При първите осем заболявания лечението на пациентите е било оперативно, а при групата болни с остър лимфаденит на главата и шията терапията е била изцяло консервативна.

Изпълнявайки тези задачи доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. стига до следните важни 13 на брой **извода**: броят на хоспитализираните пациенти с болести на лимфните възли на глава и шия варира циклично между 2015 и 2024 г. – с нарастване до 2019 г., спад по време на Covid-19 пандемията (2020-2021 г.), и възстановяване след това; няма дългосрочна и ясно изразена тенденция в броя на хоспитализираните пациенти с болести на лимфните възли на глава и шия, а по-скоро краткосрочни колебания, отразяващи външни фактори (като Covid-19 пандемията) и индивидуална вариабилност; хоспитализираните пациенти с болести на лимфните възли на главата и шията, лекувани оперативно, са почти четири пъти повече от тези, които са лекувани консервативно; най-честите заболявания на лимфните възли на главата и шията сред цялата изучавана популация от хоспитализирани пациенти са онкологичните, а най-редките са фелинозата и туберкулозата; при хоспитализираните мъже със заболявания на цервикалните лимфни възли доминират злокачествени болести – лимфоми и метастази, а при хоспитализираните жени – лимфопролиферативните и острите неспецифични лимфаденити; при хоспитализираните мъже има по-високи средни стойности, но по-малко на брой различни заболявания на лимфните възли на главата и шията, докато жените показват по-голямо разнообразие от диагнози, но с по-равномерно разпределение между тях; изолираните Грам-положителни микроорганизми при хоспитализираните пациенти с остри лимфаденити на главата и шията и с абсцеси и флегмони, произлезли от тях, са над десет пъти повече спрямо Грам-отрицателните; възрастта сама по себе си не е значим предиктор

за антибиотична резистентност в повечето случаи на остри гнойни възпаления на лимфните възли на главата и шията при хоспитализираните пациенти. Разликите в чувствителността се дължат основно на вида на изолирания микроорганизъм, а не на възрастта на болните; при макар и малки представителни извадки (девет случая за levofloxacin и седем за meropenem), всички изследвани изолати при гнойните лимфаденити на главата и шията показват 100% чувствителност към levofloxacin и meropenem – антибиотици с универсална чувствителност; чревните бактерии, изолирани при острите гнойни инфекции на лимфните възли на главата и шията при хоспитализираните болни, остават силно чувствителни към широк спектър антибиотици, докато при пациентите с изолирани стафилококи последните често проявяват частична или висока резистентност и изискват по-прецизен избор на терапия; няма антибиотик, при който и стафилококите, и чревните бактерии да са абсолютно резистентни; към piperacillin се установи статистически значима зависимост от пола – дялът на чувствителните изолати е повече от три пъти по-висок при мъжете, отколкото при жените с остри пурулентни лимфаденити; мъжкият пол при острите гнойни лимфаденити е с по-висока чувствителност към повечето антибиотици, докато женският показва по-високи нива на резистентност.

С това той постига девет изключителни **приноса**: извършен е пълен цитологичен, хистологичен и анатомо-топографски анализ на регионалните лимфни възли в областта на главата и шията, с акцент върху значението им в лицево-челюстната хирургия; извършен е детайлен анализ на възрастовото и половото демографско разпределение на пациентите с болести на лимфните възли в лицево-челюстната област; за първи път в България е направено голямо и детайлно сравнение между оперативното и консервативното лечение при пациентите с лимфаденопатии в лицево-челюстната област, което отразява значителния превес на хирургичните интервенции; описана е етиологичният бактериален спектър на острите гнойни лимфаденити на главата и шията и произлизащите от тях абсцеси и флегмони; направена е оценка на антибиотичната резистентност на изолираните щамове при гнойните лимфаденити на главата и шията, която позволява по-прецизен избор на антибиотично лечение; изготвени са препоръки за клиничната практика при лечението на пациенти с метастатично ангажиране на лимфните възли в областта на шията; доказана е висока антибиотична чувствителност на чревните бактерии и контрастираща частична до висока резистентност на стафилококите към редица антибактериални агенти при гнойните инфекции на лимфните възли в лицево-челюстната област, което може да подпомогне избора на емпиричното им антибактериално лечение;

доказана бе полово обособена антибиотична чувствителност при острите гнойни лимфаденити на главата и шията, спрямо която антибиотикът piperacillin е с трикратно по-висока ефективност при мъжете в сравнение с жените; формирани са препоръки за оптимизиране на антибиотичната терапия при острите гнойни лимфаденити в лицево-челюстната област, базирани на установени закономерности в полово-специфичната резистентност – мъжете са с по-висока чувствителност към повечето антибиотици, докато жените изискват по-прецизен подбор.

Освен на дисертационния труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“, от предоставената и заверена академична справка става ясно, че доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. е автор на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ на тема „Стойности на прокалцитонина и делта неутрофилния индекс в хирургията на възпалителните заболявания на главата и шията“, както и на публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на тема „Приложение на прокалцитонина и делта неутрофилния индекс в лицево-челюстната хирургия“ (ISBN: 978-619-221-428-9).

От научни публикации за участие в защитата, публикувани в сътрудничество с колеги, той е **самостоятелен автор** на една пълнотекстова публикация в научно издание, реферирано и индексирено в световноизвестни бази данни с научна информация.

От научни публикации за участие в защитата, публикувани в сътрудничество с колеги, той е **първи автор** на две пълнотекстови публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, и на пет пълнотекстови публикации в нереперирани издания с научно рецензиране.

От научни публикации, публикувани в сътрудничество с колеги, доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. е **втори автор** на две пълнотекстови публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

За участие в настоящата защита, доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. представя чрез приложената академична справка 7 **цитирания** в пълнотекстови публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (показател „Д10“), като автоцитиранията са изключени, и по този начин

той събира общия необходим брой от 105 точки (7 цитирания x 15 точки) от показатели Д10-12.

Към днешна дата (14.10.2025 г.) индивидуалният **h-index** на доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. е 9 и има общо 251 цитирания, от които 34 за 2023 г., и 103 за 2024 г. и 114 за 2025 г. (**Google Scholar** - <https://scholar.google.com/citations?user=58wHinwAAAAJ&hl=en>).

Научните интереси на дисертанта могат да бъдат обединени в следните клинични направления:

- **Етиологични причинители на острите лимфаденити на главата и шията – Б2.1.** (дисертационен труд за придобиване на НС „доктор на науките“), Г7.1., Г7.5.

Статиите, които той представя в настоящия раздел, са оригинални разработки, свързани с изследването на етиологичния бактериален спектър на пациенти от педиатричната популация (под 18-годишна възраст) с остри гнойни инфекции на лимфните възли на главата и шията (Г7.1) и на етиологичния зъб за пораждаването на абсцеси и флегмони на главата и шията от одонтогенен произход при пациенти, навършили 18 години (Г7.5.). Данни за подобни изследвания, провеждани в България и върху голям брой пациенти, в медицинската литература не са открити, което показва оригиналността на проведените проучвания, включително и на това в самия дисертационен труд, в който наблюденията на пациентите обхващат десетгодишен период на проучване.

- **Метастатично ангажиране на лимфните възли на главата и шията – Б2.1.** (дисертационен труд за придобиване на НС „доктор на науките“), Г7.2.

В дисертационния труд и предоставения от дисертанта клиничен случай (Г7.2.) се разглеждат ангажирането на лимфните възли и екстранодалните структури при малигнени процеси както в лицево-челюстната област, така и при тези с по-отдалечена локализация. В тези научни разработки (най-вече в дисертационния труд) подробно се описват и анализират малигненото ангажиране на цервикалните лимфни възли при отделните онкологични заболявания, техните прогноза, диагностициране и алгоритъм на поведение, като се сравняват по-старите научни данни с наличните нови такива в световната литература.

- **Нови маркери за изследване на възпалителните заболявания на главата и шията – Г7.3., Г7.4.**

В оригиналната статия, означена като „Г7.3.“ в академичната справка, се разглеждат пациенти с одонтогенни и неодонтогенни абсцеси на главата и шията и се анализира ролята на възпалителните кръвни маркери прокалцитонин (PCT) и С-реактивен протеин (CRP) в контекста на бактериалните причинители, които са изолирани при проведеното микробиологично изследване от взетата по време на оперативното лечение проба от евакуираната гной. За по-прецизно изследване изолираните микроорганизми са разделени на Грам-положителни и Грам-отрицателни. Изследването показва, че съотношението между средния обем на тромбоцитите и броя на тромбоцитите (MPV/PLT), известно като MPI, е по-точен диагностичен показател от самия MPV и PCT, когато се касае за разграничаване на изолираните Грам-положителни от Грам-отрицателни бактерии.

В изследването, описано и анализирано в оригиналната статия под номер „Г7.4.“ в академичната справка, се разглеждат възпалителни маркери (NLR – съотношение неутрофили/лимфоцити и MPV – среден обем на тромбоцити) при пациенти с одонтогенни и неодонтогенни абсцеси на глава и шия. Те се сравняват с утвърдените във времето показатели като левкоцитен брой (WBC), С-реактивен протеин (CRP) и прокалцитонин (PCT). Резултатите показват, че при одонтогенни абсцеси CRP и неутрофилният брой са по-високи, докато при не-одонтогенни абсцеси – тромбоцитният брой (PLT), лимфоцитният брой и PCT са с по-високи стойности. Изследването подчертава, че комбинирането на CRP и PCT с NLR и MPV може да даде значително по-добра и по-прецизна оценка на тежестта на инфекциите и да подпомогне прогнозата от изхода на заболяването при пациентите.

- **Лимфна шийна дисекция** – Б2.1. (дисертационен труд за придобиване на НС „доктор на науките“), Г8.1.

Както в самия дисертационен труд за придобиване на НС „доктор на науките“ (Б2.1.), така и в обзорната статия под номер „Г8.1.“ в академичната справка подробно се описват и анализират метастатичното ангажиране на цервикалните лимфни възли при злокачествените туморни процеси, техните прогнози, трудности в диагностицирането и алгоритъмът на поведението им. В детайли се описват най-честите локализации на шийните метастази в зависимост от локализацията на първичния процес, както и видовете на шийните лимфни дисекции, които се прилагат при лечението им. Описват се и се анализират отделните видове шийни лимфни

дисекции, техните предимства и недостатъци, както и основните етапи от оперативната техника на изпълнението им.

- **Лимфопролиферативни заболявания в лицево-челюстната област – Б2.1.** (дисертационен труд за придобиване на НС „доктор на науките“), Г8.2., Г8.3.

В този раздел са поставени дисертационния труд за придобиване на НС „доктор на науките“ (Б2.1.) и две обзорни статии (Г8.2. и Г8.3.), в които подробно се описват и анализират основните лимфопролиферативни заболявания, които са характерни за лицево-челюстната област. В тях се очертават приликите и разликите между Хочкиновите и нехочкиновите лимфоми, техните прояви, особености в дигностицирането и основните направления на лечението им. Подробно се описват етиологията и клиничните им прояви, както и тъканите и органите на главата и шията, които ангажират.

- **Общи данни за лимфаденопатията – Б2.1.** (дисертационен труд за придобиване на НС „доктор на науките“), Г8.4.

Както в дисертационния труд за придобиване на НС „доктор на науките“ (Б2.1.), така и в обзорната статия под номер „Г8.4.“ в академичната справка много подробно се описват същността на лимфаденопатиите при човека, като се набляга на тези в областта на главата и шията, които имат основно значение за клиничната практика на лицево-челюстния хирург, набляга се върху отделните видове заболявания на лимфните възли, причините, които ги поражда, техните клинични прояви, трудности в диагностично-лечебен план и ролята на лицево-челюстния хирург в терапията на тези заболявания.

- **Орална левкоплакия и връзката ѝ с лимфните възли на главата и шията – Г8.5.**

Оралната плакия е сравнително често срещано заболяване в лицево-челюстната област, което ако не бъде своевременно лекувано, може да малигнизират. Тази нейна особеност се разглежда в обзорната статия под номер „Г8.5.“ в академичната справка. В същата подробно се описват същността на заболяването, неговите клинични прояви, диагностициране и лечение. Ценното на статията е, че в нея оралната левкоплакия се разглежда в контекста на лимфните възли на главата и шията и тяхното ангажиране при тази преканцероза, дават се препоръки и насоки за поведение в случаите на липса и на наличие на лимфаденопатия, свързана с оралната левкоплакия.

3. Учебно-преподавателска дейност

Доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. е като доцент по лицево-челюстна хирургия към Катедра „Обща и оперативна хирургия“ на Факултет „Медицина“ към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна води лекции и упражнения по лицево-челюстна хирургия на студенти по медицина и дентална медицина на български и на английски език. Изпитва студенти по дентална медицина на семестриални и държавни изпити, като е редовен член на изпитната комисия за държавен изпит по специална хирургия на студентите по дентална медицина.

4. Заключение

Според предоставените ми наукометрични и учебно-преподавателски показатели, съгласно Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. напълно отговаря на изискванията за придобиване на научна степен „доктор на науките“.

На основание на гореизложеното, давам своята **положителна оценка** на дисертанта и препоръчвам на членовете на Научното жури да присъдят на **доц. д-р Янко Георгиев Янков, д.м. научна степен „доктор на науките“ по научната специалност „Хирургия“**, област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

14.10.2025 г.

гр. Варна

проф. д-р Никола Йорданов Колев, д.м.н.

